

Sture Holmbergh
Hembygdsföreningen Gamla Stan
Box 2020
103 12 Stockholm

Kopia: Statens Fastighetsverk
Box 2263
103 16 Stockholm

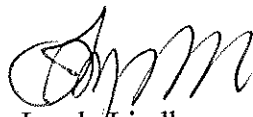
Angående obeliskan på Slottsbacken

Stadsledningskontoret har emottagit en skrivelse från er om Obeliskan på Slottsbacken.

Det är stadsledningskontorets uppfattning, vilket också har framförts i brevsvaret till Statens Fastighetsverk (SFV), att det är staten som äger och har underhållsansvar för Obeliskan på Slottsbacken, vilket även inkluderar de renoveringsbehov som också SFV identifierat.

Stadsledningskontoret har framfört till SFV att Fastighetsverket omgående bör starta de renoveringsarbeten som staten identifierat som nödvändiga, då det även är stadens uppfattning att obeliskan på Slottsbacken utgör ett omistligt kulturhistoriskt värde i berättelsen om stadens historia samt mot bakgrund av det faktum att SFV inhägnat monumentet för att undvika personskador.

Bilägger brevsvaret från 2013 till Statens Fastighetsverk samt sänder er skrivelse och detta brevsvaret på kopia till SFV, för att frågan återigen ska aktualiseras.

Ingela Lindh
Biträdande stadsdirektör
Stockholms stad

Bilaga: Brevsvaret till SFV, daterat 2013-11-29

Hembygdsföreningen

Samla Stan

Box 2020 - 103 12 Stockholm
Plusgiro 19 85 04-3

Till

Stockholms Stad

Obeliskens på Slottsbacken

Kung Gustaf III beslöt den 27 januari 1792 att till åminnelse av borgerskaps vakthållning under finska kriget uppresa en obelisk. Överståthållaren fick i uppdrag att verkställa beslutet. Det dröjde, men obeliskens var färdig år 1800. Den 3 oktober överlämnade Kung Gustaf IV Adolf, stående på översta trappsteget, obeliskens till borgerskapet som med tacksamhet mottog minnesvården. Det noterades: Foten är trenne trappsteg hög, piedestalen af slipad granit, och sjelfwa obeliskens af huggen gråsten. - Borgerskapet beslöt i sin tur att bekosta en staty över Gustaf III; den blev färdig först 1808 och står på Skeppsbron.

Borgerskaps obelisk lär vid kommunalförvaltningens omläggning ha övergått i Stockholms stads ägo.

Obeliskens har nu länge varit omgiven av ett fult avspärrningsstaket.

Det har sagts att anledningen inte är att obeliskens befaras vackla (då måste hela övre delen av Slottsbacken stängas av) utan att sockelstenarna omkring har rubbats ur sina lägen.

Det har också sagts att, fastän obeliskens ägs av Staden, Fastighetsverket har åtagit sig visst underhåll. Underhållsåtagandet kan troligen, i den mån det finns (hembygdsföreningen har inte sett hur det är formulerat) snarare betecknas som ovisst (eller möjligen ovilligt?).

Uppenbarligen har Fastighetsverket inte gjort något åt Obeliskens och dess sockel. Det är nödvändigt att Staden omedelbart vidtager tillräckliga åtgärder för att avspärrningen skall kunna avlägsnas. Sedan får Staden tvista med Fastighetsverket om verket skall betala kostnaden eller någon del av den. Det finns rättsliga möjligheter att lösa sådan tvist.

**Hembygdsföreningen föreslår att genom Stadens försorg sockelns stenar
snarast fästas på sina platser och att avspärrningen tas bort!**

En så central plats i huvudstaden (centralare finns knappt!) får inte vara
avstängd i årtal! Det börjar talas om skandal! Sockelstenarna är t. ex.
trevliga platser att stå på vid korteger.

Stockholm den 20 april 2015

(Sture Holmbergh, föreningens ordf.)

Statens Fastighetsverk
Johan Zetterberg
Box 2263
103 16 Stockholm

Angående obeliskan på Slottsbacken, ert dnr 223-1217/12

Stadsledningskontoret har tidigare tagit emot och svarat på en skrivelse från Statens Fastighetsverk (SFV) daterat den 25 maj 2012 angående obeliskan på Slottsbacken i Gamla Stan i Stockholm. Av brevet framgick att obeliskan har ett troligt behov av renoveringsåtgärder.

En ny skrivelse från SFV har inkommit till Stockholms stads fastighetskontor den 6 september 2013 och den 9 september har brevet från SFV inkommit till kommunstyrelsen registratur. Av skrivelsen framgår att SFV varit i kontakt med representanter för Stockholms stads fastighetskontor och Stockholms stads Stads-
museum samt att SFV nu önskar förtydliga frågan kring obeliskan på Slottsbacken.

SFV framför att obeliskan har ett flertal sprickor och att SFV rest ett skyddsstängsel runt monumentet. SFV har gjort efterforskningar som visar att obeliskan överlämnades till stadens borgerskap som tack för borgerskapets vakthållning i Stockholm under ryska vinterkriget, och ägare är därför, enligt SFV, sedan år 1800 Stockholms stad.

Vidare framförs att obeliskan genom tolkning av kunglig befallning år 1826 är underställd kronans förvaltning och underhåll. SFV framhåller i sin skrivelse att obeliskan nu är i behov av sådan omfattande renovering att detta inte kan klassificeras som förvaltning och underhåll. Det är därmed verkets uppfattning att detta är Stockholms stads ansvar.

Enligt Kulturfastighetsutredningen som SFV har gjort på uppdrag av regeringen år 2009, som ett underlag till regeringens utredning om en översyn av statens fastighetsinnehav, framgår vilka fastigheter som utredningen föreslår långsiktigt bör ägas och förvaltas av staten av kulturhistoriska skäl i ett kulturhistoriskt sammanhang. Enligt utredningens bilaga står Statens Fastighetsverk som förvaltare och ägare av obeliskan på Slottsbacken.

Enligt betänkandet "Statens Kulturfastigheter – urval och förvaltning för framtiden, betänkandet av utredningen om omstrukturering av statens bestånd av vissa kulturfastigheter" (SOU 2013:55) - augusti 2013 framgår att staten anser att såväl ägaransvar som förvaltningsansvar åvilar staten. Av bilaga till utredningen framgår att SFV äger obeliskan på Slottsbacken men att den står på stadens mark. Vidare framgår av utredningen:

Ägoförhållandena för monument och statyer är komplicerade, ofta med statligt ägda objekt på ofri grund. Ett stort antal monument eller statyer med anknytning till kungar eller krigshändelser förvaltas av kommuner eller föreningar. En del monument och statyer ingår i eller finns i anslutning till andra statliga kulturmiljöer som beskrivs inom andra kategorier. En stor del av monumenten uppfyller värderingskriterierna för att långsiktigt ägas som statliga kulturfastigheter.

Kulturhistoriska skäl talar enligt utredningens bedömning för att staten även fortsättningsvis i tillämpliga delar tar ägaransvar för:

• Prins Gustafs monument på Haga, Gustav II Adolfs staty, obeliskan på Slottsbacken, Karl XII:s staty, Karl XIII:s staty och Karl XIV Johans staty i Stockholm, AB."

"Beträffande Vasaminnet Isala kungslada med monument i Falun, W, finner utredningen att såväl mark som lada tillhör en samfällighet och inte staten. I förvaltningshänseende innebär detta närmast att överenskommelse får träffas av staten rörande den fortsatta skötseln. Liknande förhållande gäller obeliskan på Slottsbacken i Stockholm, som står på stadens mark."

"Staten har också påtagit sig ett särskilt förvaltningsansvar för vissa objekt även om de ofta saknar det skydd som förordningen om statliga byggnadsminnen innebär. Att vissa kungastatyer i Stockholm förvaltas av Statens fastighetsverk härrör från olika beslut av Kungl. Maj:t. Deras tillkomsthistoria visar på skiftande bakgrundsmotiv och initiativtagare, ibland med insamlingar eller gåvor som grundfinansiering. Obeliskan på Slottsbacken är ett monument över stadens borgerskap och deras vakthållning under ryska kriget."

Det är stadsledningskontorets uppfattning, vilket också är i linje med statens utredningar som nämnts ovan, att det är staten som äger och har underhållsansvar för obeliskan på Slottsbacken, vilket även inkluderar de renoveringsbehov som SFV identifierat. Eftersom obeliskan står på stadens mark så är det naturligtvis av vikt att staden och SFV tydliggör gränsdragningarna sinsemellan.

Det kan i sammanhanget nämnas att det enligt betänkandet "Statens Kulturfastigheter – urval och förvaltning för framtiden, (SOU 2013:55)" även framgår att det finns flera statyer och monument som ägs av staten men som står på stadens mark. Staden har dock inte den kompetens som krävs för att förvalta sådana statyer och monument som identifierats i utredningen och det vore olyckligt om staten förde över sådant ansvar på staden. Detta verkar också vara statens uppfattning sett ur både ett historiskt som nutida perspektiv, att det är staten som ska förvalta dessa. Av utredningen framgår att det finns flera exempel på att staten en gång i tiden åtog sig ett särskilt förvaltningsansvar för vissa objekt och i utredningen lyfts även vikten av att staten säkerställer den framtida skötseln för byggnader och monument på ofri grund.

Stadsledningskontoret anser att SFV omgående ska starta de renoveringsarbeten som staten identifierat som nödvändiga, då det även är stadens uppfattning att obeliskan på Slottsbacken utgör ett omistligt kulturhistoriskt värde i berättelsen om stadens historia samt mot bakgrund av det faktum att SFV inhägnat monumentet för att undvika personskador.

Stadsledningskontoret ska i sin tur se till att frågan får en hemvist i stadens organisation så att de praktiska frågorna kring renoveringsarbetet, och eventuella framtida frågor som kan uppkomma kring obeliskan och andra liknande monument och statyer kan lösas på ett effektivt sätt framöver.

Med vänlig hälsning

Ebba Agerman
Enhetschef
Stadsutvecklingsenheten